

Welfare a etológia v chove ošípaných plemena Yorkshire

Tatiana Vargová

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Katedra ekológie, 17.
novembra, 080 01 Prešov
tana.vargova@gmail.com

Zabezpečenie optimálnych podmienok chovu zvierat má vplyv na ich správanie a zdravotný stav, čo sa prejaví v kvalite ich produkčných parametrov. Chov ošípaných v podmienkach *welfare* znižuje stresové zaťaženie zvierat, zvyšuje kvalitu produkcie mäsa, ktoré je nevyhnutnou súčasťou potravinového reťazca [1]. V rámci dlhodobého rozvoja vidieka a trvalo udržateľného poľnohospodárstva je nevyhnutné aj v rámci SR podporovať chovy hospodárskych zvierat s prístupom dodržiavania zásad *welfare* [2].

Modelový experiment bol zameraný na problematiku *welfare* a etológie ošípaných s dôrazom na kategóriu novonarodených prasiatok do odstavu. Cieľom bolo poukázať na význam fyziologickej, psychickej harmónie organizmu s optimálnym vzťahom k prostrediu, vypracovať etogramy správania ciciakov v kotercoch s predstaviteľnými fixačnými zábranami. Zamerali sme sa na etológiu ošípaných plemena Yorkshire ($n = 5$). Experiment prebiehal šesť týždňov. Prasnica tri dni pred oprasením bola umiestená v matečníku, v 9 kotercoch s predstaviteľnými fixačnými zábranami s rovným boxom. Na farme sa využíval systém suchého kŕmenia. Ošípané boli kŕmené dvakrát denne, o 5:00 a 20:00 hod. Na pitie ošípané využívali kolíkovú napájačku, voda bola k dispozícii *ad libitum*. Ako podstielka bola využívaná slama. Osvetlenie zabezpečovali neónové svetlá, prúdenie vzduchu vetracie zariadenie umiestnené v stene. V priebehu experimentu sme zaznamenávali intenzitu osvetlenia, prúdenie vzduchu, vlhkosť a teplotu mikroklímy ustajňovacieho priestoru. Z pozorovania správania zvierat sme vyhotovili etogramy, v ktorých sme zaznamenávali kŕmenie, pitie, kalenie. Výsledky pozorovania sme v závere experimentu vyhodnotili pomocou percentuálnej analýzy, ANOVA Friedmanovho testu – na porovnanie mediánov v jednotlivých týždňoch a v jednotlivých meraných činnostiach prasiatok.

Táto práca bola realizovaná s podporou projektu Centrum excelentnosti ekológie živočíchov a človeka, Prešovská univerzita v Prešove (ITMS kód projektu 26220120023).

[1] Poráčová, J., Fazekašová, D., Šutiaková, I., Tanishima, K., Takabayashi, H. Vplyv environmentálne vhodného a konvenčného spôsobu hospodárenia na zdravie zvierat. *Acta Universitatis Matthiae Bellii: séria chémia*, **2003**, 7, 77–82.

[2] Lehner N. P. Handbook of ethological methods. Cambridge: Cambridge university press, **2007**, 672.